

ÁLLATVÉDELEM

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KOZLÖNYE ≡

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. SZ. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnomását nemcsak szívesen megengedjük,
 hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.

V. ÉVFOLYAM

1908 JUNIUS

∴ 6. SZÁM ∴

TARTALOM: A nem nyilvános állatkinzás büntetendősége. — A madárvédelemről és az e téren való teendőinkről. — A székesfővárosi madárvédelem kérdéséhez. — A pozsonyi állatvédő egyesület alakításának előkészítése. — Országos Ifjusági Madárvédő Liga. — Indokolt-e a lovak fejét tűző napsugaraktól szalmakalappal védeni? — *Szemle:* A bécsi állatvédő egyesület rendes közgyűlése. — *Állatok világa:* A kutyának érzéke a hangok megkülönböztetése iránt. — Állathonosítási kísérletek Amerikában. — A jegestenger állatvilága. — Aubry kutyája. — *Vegyesek:* A pusztai talpastyuk. — Vadállat-pusztítás. — A lovaknak legyektől való védeése. — *Hírek:* Felirat gr. Apponyi Alberthez. — Vissza a természethez. — Az állatok leölésénél követett eljárás javítása. — Hibaigazítás. — Ifjusági madárvédőliga ünnepély. — Állatvédelmi mozgalmak Pozsonyban. — Jelentések a „Madarak és fák napjára”-ról. — *Irodalom:* Törvényszéki állatorvostan. — *Egyesületi hírek:* A Kőszegi állatvédő egyesület választmányi ülése. — A „Kolozsvári állatvédő egyesület” közgyűlése. — Hirdetések.

A nem nyilvános állatkinzás büntetendősége.

A lipcsei egyetem jogi fakultása 1765-ben hat heti fogházzal büntetett meg valakit, aki tehenének fél nyelvét kimetszette. Magyarországon ma az illető nem volna elítélhető. Az 1879:XL. t.-c. 86. §-a szerint állatnak kinzása vagy durva bántalmazása csak akkor büntetendő cselekmény, ha az nyilvánosan és botrányt okozó módon történt. Zárt körben elkövetett bármi féktelen és megbotrántoztató kegyetlenkedés nem esik a büntetőtörvény sulya alá.

Alig van törvény, mely a büntetendőséget annyira feltételhez kötné, mint a magyar. A német büntető-

törvény azt bünteti, aki állatot akár nyilvánosan, akár botrányt keltő módon kinez (360. §.); az olasz törvény szerint az követ el kihágást, aki állattal bárhol s bármily módon kegyetlenül bánik, azt szükség nélkül kinezza, vagy nyilván túlságos megerőltetésre kényszeríti (491. §.); a norvég törvény is általában az elhanyagolást, a túlterhelést s durva és célzatos bántalmazást helyezi büntetés alá (382. §.); nem ösmeri a nyilvánosság és botrányokozás kellékét mint tényálladási elemet a németalföldi törvény sem (254. §.); ugyanez áll a belga törvényre is (561. §.); és a svájci büntetőtörvényjavaslat is a nyilvánosságra tekintet nélkül bünteti azt, aki állatot durván bántalmaz, kegyetlenül elhanyagol vagy szívtelenül megerőltet (250. §.).

Honnét merítette a magyar törvény kodifikátora

az említett megszorítás eszméjét? Egy az abszolutizmus idejéből származó *ausztriai* birodalmi belügyminiszteri rendeletből, mely szerint a szóban levő kihágás címén bűnös az „wer öffentlich auf eine Ärgernis erregende Weise Tiere misshandelt“. Ez az 1855-iki rendelet Ausztriában ma is élő jog. Meg kell azonban jegyezni, hogy az újabb ausztriai büntető törvényjavaslatok úgy a nyilvánosság, mint botránykozás kellékeit már el-ejtették.

A magyar büntetőjog álláspontja ezek szerint éppen nem egyezik az általános európai jogfejlődés irányával, sőt egyes korábban keletkezett törvények rendelkezéseihöz képest határozott visszaesést jelent.

De dogmatikai alapja sincs annak, hogy a nyilvános elkövetés törvényes tényálladáki elemként szerepeljen.

E ponton összefügg a kérdés azzal a problémával, mily helyet tulajdonítunk az állatoknak a jogrendezésben?

Az állatvédelem név alatt folyó mozgalomnak ugyanis csak egyik ágazata az, mely a *kinzásnak* megfelelő büntetési szankció alá helyezését vallja föladatául. A kinzást megtorló határozmányok mellett mindenütt egész légiója van az állatok tartására, tenyésztésére, gyógyítására, szállítására stb. vonatkozó szabályoknak, melyekből némely írók az állatoknak egy *quasi* személyiségi jogát fejlesztették ki, sőt egyesek az állatok szubjektív jogainak egész rendszerét konstruálták meg. Ebből a nézőpontból egész evidens, hogy minden céltalan pusztítás, minden oknélküli sanyargatás s hiábavaló fájdalomkózos — tekintet nélkül a nyilvánosságra — kriminalizálendő.

Bár részemről e konstrukciót alapjában elhibáztoknak tartom s a megoldás kulcsát más irányban keresem, e másik uton ugyanerre az eredményre jutok.

Felfogásom szerint ugyanis a végtelen fejlődésre hivatott emberrel szemben a föld egyéb organikus teremtményei részére jogosultságok nem biztosíthatók. A legmagasabb szellemiség követelményei előtt mindennek meg kell hátrálnia.

E szerint nem az állatnak joga az, melynek oltalmára az állam közbeavatkozik. Az embernek érdekeit emeli a törvény védett magaslatra: *jogtárgy* pozíciójára.

Nem az állatok iránt fennálló kötelesség parancsolja, p. o. hogy a beteg állatot gyógykezeltsük (1888: VII. t.-c. 23. §.), hanem a többi állat egészségének s a fogyasztók jólétének megóvásában rejlő emberi érdek. Nem az állatok iránt fennálló kötelességet sérti meg a cseléd, ki a lábas jószágot elhanyagolja (1876: XIII. t.-c. 52. §., 1907: XLV. t.-c. 42. §.), hanem a gazda vagyoni érdekeit. Bizonyos madarak pusztítása, fészüknek, tojásaiknak s fiókjaiknak elvétele (1894: XII. t.-c. 95. §.) is azért tilos, mert azok a madarak hasznahajók.

És az állatok kinzását sem azon okból bünteti a törvény, mert — mint egy XVIII. századbéli német író mondja — „liegt am hellen Tage, dass Gott die frevelhaften Zerstörer seiner Meisterstücke hasse“; hanem azért, mert fontos emberi érdek fűződik ahhoz, hogy az oly hasznos faj állománya, minősége, szolgáltató képes-

sége ne csökkenjék s hogy az élő lények szenvedése iránt való szánakszó együttérzésünk — melynek gyökere természeti, kialakulása és finomodása pedig a kultúra fejlődésével lépést tartó — elkerülhető fájdalom okozása által meg ne támadtassék. A vagyoni érdek a büntetőtörvény más rendelkezéseiben (418., 419. l.) birja oltalmát. Tisztán az etikai érdek, mint *Binding*, *Liszt* s *Frank* körülírják: a nép erkölcsiségi érzülete az a jogtárgy, melyet az 1879: XL. t.-c. 86. §-a megvédeni céloz.

Ennek sérelme pedig nyilvánvalólag sem függ az elkövetés nyilvánosságától.

Nincs alapja annak sem, hogy az elkövetés *megbotránkoztató jellege* a törvényben külön kiemeltessék. Nem is a közbotrány előidézését kívánja meg törvényünk, mint p. o. az 1878: V. t.-c. 190. §-a a vallás-háborítás tényálladákhöz elírja; elég a véghezviteli mód felháborító jellege, már pedig a kinzásban rejlő kegyetlenkedés s a durva bántalmazás minden körülmények között botránykeltőnek s erkölcsiségi érzületünket fölháborítóknak tekintendő.

A modern büntetőjogi felfogás a büntetési hajlandóság elnyomását vallja a büntetés feladatául. A törvényhozónak erős kézzel kell ezért is megragadni az alkalmat, hogy a bár nem nyilvános állatkinzásban megnyilvánuló kegyetlenkedési hajlamot, számos bűntény ösztökélő tényezőjét eltüntesse, vagy legalább ellensúlyozza.

Dr. Lengyel Aurél.

*

Az itt közölt érdekes cikknek beküldésével a jogászai körökben is nagy tiszteletben álló szerző május hó közepén, tehát akkor tisztelte meg lapunkat, midőn a képviselőház elé került a büntetőtörvények módosításáról szóló törvényjavaslat. Lapunk májusi száma már akkor ki lévén nyomtatva, legnagyobb sajnálatunkra a cikket idejében nem közölhetjük. Ma már pedig a képviselőház a törvényjavaslatot letárgyalta. Mindamellett a jelen cikk is aktuális marad mindaddig, amíg a büntető törvénykönyv panaszolt §-ának megváltoztatásáért a küzdelmet folytatjuk. Ezt pedig folytatjuk mindaddig, amíg célt érünk. Addig pedig gyűjtsük az anyagot és az érvek fegyvereit, melyek tárában dr. Lengyel ur cikke egy értékes helyet foglal el.

Szerkesztő.

¶ madárvédelemről és az e téren való teendőinkről.

Ily címen Chernel István az O. Á. V. E. alelnöke a Kolozsvári Állatvédő Egyesületnek 1908. május 24-én tartott közgyűlésén előadást tartott, mely rendkívüli tetszést aratott és előreláthatólag a legkedvezőbb hatással lesz abban az irányban, hogy a kolozsvári társesület iránt az érdeklődés élénküljön és az egyesület minél üdvösebb tevékenységet fejtsen ki.

A jeles szerző értékes előadásából lapunk korlátolt tere miatt csak kivonatossan közölhetjük a következőket.

Chernel reá mutatott arra, miszerint az állatvédelemnek Magyarországon legelső tudományos megpendítője a nagynevű Petényi Salamon János 1844-ben éppen Kolozsvárrt, a természetvizsgálók vándorgyűlésén adta elő híressé vált értekezését; felemlítette, hogy Gloger német ornithologus volt az első, aki arra gondolt, hogy a madaraknak szaporodását mesterséges eszközökkel előmozdítsuk és kegyelettel emlékezett meg az erdélyi részek kiváló fiáról, gróf Lázár Kálmánról, aki ragyogó tollával küzdött azért, hogy a madarak ránt szeretetet keltsen a nagyközönségben.

„Mindeme lelkes férfiak buzgósága — így folytatta Chernel — „és magvetése megteremté lassanlassan a gyümölcsöket: mind többen sorakoztak a kibontott lobogó alá, a madárság értékéről való fogalmaink mind világosabban domborodtak ki és a velük szemben követendő magatartásunk is határozottabb alapot és irányt nyert. Hatalmas irodalom keletkezett az idevágó kérdésekről; törvényes intézkedések pártfogás alá vették a hasznos szárnyasokat és a társadalom is fel-felbredezett tételességből a madár érdekében. — Végre valahára kezdjük belátni, hogy a természet rendjén elkövetett bűneink visszahatása az anyagiakban is megrövidít s belátjuk, hogy a természet legszabadabb, legvidorabb, legszebb szavú, tarka és gyakran pompás színű, életük megnyilvánulásában pedig annyi megkapó mozzanatot tanúsító lényeit nem csupán gazdasági érdekből kell megbecsülnünk, vagy velük szemben legalább is az emberben felébredő ember irgalmasságából a kényelmes közömbösség álláspontjára helyezkednünk, hanem kezdjük átlátni, hogy környezetünknek ilyen vonzó, szépítő elemeit, melyek a természetben szükségszerű hivatást töltenek be és javunkra is nagyban közreműködnek, épp úgy ápolgatni, dédelgetni s adott esetekben még áldozatok árán is mesterségesen tenyészteni kell, mint akár a virágokat és gazdasági növényeket. Minő sivár s szomorú volna a vidék madárdal és virág nélkül s minő hatása volna e sivárságnak az emberi kedély alakulására! Rideg vidéken az emberek lelkülete is érdes, zord s nem fakadnak meg a léleknek ama vonzó hajtásai, melyek a többi élőlény fölé emelik és közelebb viszik a tökéletesség nagy ideáljához. És hasson át annak tudata is, hogy a madárnak, valamint egyéb állatnak, épp annyi joga van az élethez, mint nekünk, kik büszkén tartjuk magunkat a „föld urainak“. Am uralkodjunk, de sohase zsarnokoskodjunk, hanem maradjunk méltók önmagunkhoz s uralkodásunk mindenben legyen az igazság és szeretet legmagasabb elvéből kisugárzó. A természet ősi erőforrásait észszel és szívvvel szabad csak kihasználnunk, anélkül, hogy bárminő tekintetben megbolygatnánk egyensúlyukat. A madárságot is egészében kell védelmeznünk, a javunkra váló fajok számát rendszeres telepítéssel és tenyésztéssel öregbíteniünk, a károsokat pedig csak az adott körülmények szerint tizedelnünk. Védekezzünk kártételeik ellen, de ne irtsuk ki őket végképpen, mert a természet nagy háztartásában az ő sáfárkodásuk is szükséges és nélkülözhetetlen.“

„Ez irányelvek alapján és különösen azoknak a

gyakorlatban való megvalósítása terén munkálkodik báró Berlepsch János Németországban, aki több mint 20 évi fáradozás és kísérletezés tanulságai nyomán valóban új korszakot nyitott mindama tevékenység részére, melyet a madarak védelme követel. Seebachi birtokát teljesen egy mintaszerű madárteleppé alakította s tapasztalatait egy remek könyvecskében bocsátotta közkézre. A madárvédelem kérdésének észszerű megoldása pedig merőben azon az egyszerű eljárason sarkal, a mit Liebe Tivadar hirdetett, mikor az mondta: „Ha igazán eredményesen akarjátok megvédeni a madarakat, úgy ismerjétek meg előbb tüzetesen életüket“. Berlepsch ezt a tételt alkalmazta s arra törekedett, hogy az ember beavatkozása nyomán a természet meghibbant rendjét magának a természetnek segítségével, vagy annak hü utánzásával állítsa helyre.“

„Megfigyelte, hogy az odukban költő madárfajok legszívesebben telepesznek a különféle harkályoktól vajt odvakba, a fészkelő házikók helyett tehát megfelelő furással és felszereléssel valóságos mesterséges fészkekodvakat készített, melyeket a legkülönbözőbb odulakó madaraink — tehát éppen a leghasznosabb fajok — meglepő szívesen foglaltak el. A szabadon fészkelő fajok részére azután oly mesterséges ültetvényeket létesített, melyek azok életfeltételeinek minden tekintetben megfelelnek. A téli inség idején végre rendszeres etetéssel gondoskodott az éhező szárnyasokról, nyujtván nekik a legmegfelelőbb táplálékot olyan készülékeken, melyek minden időjárásban terített asztalt kínálnak s biztosítják az eledelt elromlás, elkallódás ellen.“

„1905-ben a Berlepsch-féle birtokot körülfogó, több négyzetes mértföldnyi nagy Hainich-erdőt a tölgyfalevelsodró pille (*Tortrix viridana*) hernyói merőben csupaszra rágták, ám a madárteleppé alakított, több száz holdas seebachi birtok, ahol az erdőben 2000, s a kertben 300 mesterséges fészkekodu függött már évek óta, zöld szigetként emelkedett ki a barnaságból, jelétül, hogy a madarak munkája ugyancsak fékentartotta e veszedelmes ellenségeit a levélzetnek.“

Chernel ezután ismertette a Magyarországon a madárvédelem ügyében fennálló intézkedéseket és intézményeket, melyek e lapok t. olvasói előtt ismeretesek. Azután áttért a társadalom működésére és felemlítette, hogy 1902-ben Kőszegen állatvédő egyesületet alakított, első sorban a gyakorlati madárvédelem érdekében. Minthogy az időben még fészkekodvakat Magyarországon nem készítettek, Chernel házilag készített ilyeneket és helyezte el Kőszeg vidékén és az ország egyéb részein.

Ezenkívül elhelyezett az egyesület székhelyén 65 etetőt, melyek ellátásáról az önként ajánlkozó tagok gondoskodtak. A szükséges élelmet azonban az egyesület szerezte be, részben pedig adományokból telt.

„Ezzel az eljárással elértem azt — így folytatta az előadó — hogy 6 év során vidékünk cinegeinek — tehát éppen a leghasznosabb madarainknak — számát az eredeti mennyiség háromszorosára emeltem, egy eddig a város területén nem költő fajt, az örvös légykapót (*Muscicapa collaris*) több párban s egy fajt a kormos

légykapót (*Muscicapa Aricapilla*), melynek hazánkban való fészkeléséről mindmáig nem volt biztos tudomásunk, megtelepítettem. Megjegyzem, hogy a ragadozó állatok tizedelésére is gondom volt és különösen arra, hogy úgy a fészkelők, mint az etetők is a lehetőség szerint csakis oly helyekre kerüljenek, ahol a kellő felügyelet gyakorolható.“

„Arra különösen figyelmeztetek, hogy merő jóindulat nem elégséges e téren, mert csak a szakszerűség biztosíthatja az eredményt. A példát e tekintetben ragadják meg az állatvédegyesületek s a továbbiak során vegyék programjukba a mesterséges madárvédelmi ültetvények létesítését is. Egyebekben pedig működjenek közre, hogy a „Fák és madarak napja“ minél megfelelőbb keretben megtartassék; hogy felolvasások, idevágó népies és a gyermekeknek szánt művek révén a madárvédelem eszméje terjedjen; hogy az „Ifjusági Madárvédő-Liga“ a tanintézetekben megalakuljon; hogy a madarak védelme tárgyában helyhatósági szabályrendeletek alkottassanak; hogy a törvények intézkedéseinek végrehajtása megkönnyíttessék; hogy ott, ahol szükséges, megfelelő figyelmeztető táblák állítassanak fel; hogy az ifjuság közt elterjedt parittyzás, flóbert-puskázás lehetetlenné tétessék. És még sok más feladat is vár reánk, amiket ez alkalommal nem is érinthetek, mert hiszen csak a legvázlatosabb képét rajzolhattam meg ama tevékenységnek, mely szárnyas barátaink megoltalmazása érdekében lüktet hazánkban s csak a főbb iránypontjait akartam felsorolni a legközelebbi végzendő teendőinknek.“

„Kemény, sok kitartást és türelmet követelő munka áll még előttünk, de váltig hiszem, hogy számíthatunk a bárcses Erdély kies völgyeit lakó művelt közönségre is, mely mindig lelkesedéssel harcolt ott, ahol nemzeti és általános emberi szempontból is hasznos feladatok megoldásáról volt szó.“

„A mi feladataink pedig nem kicsinylendők. Igaz, hogy csak az állatvédelem jelszava vezet küzdelmünkben; ámde ne felejtsek el kérem, hogy amikor az állatok védelmére buzdítunk, ugyanakkor lágyítjuk a nép durva érzületét, szelidítjük erkölceit, eloszlatjuk kárára való tudatlanságát és előmozdítjuk közgazdaságunk javát.“

„Mindennek pedig kétszeres sulya van a mi fásult, nemes érzelmekben szegény, önző, csak izgalmaakra éhes, egészségtelen levegőjű korunkban.“

„A felvilágosítás és a mindent kibékitő, a mindent összeforrasztó szeretet a mi működésünk alapja, a humanizmus, melynek szent nevében kérem szíves támogatásukat egy jó üggyhöz.“

A székesfővárosi madárvédelem kérdéséhez.

Az „Állatvédelem“ f. évi 5-ik számában egy cikk jelent meg, mely a hasznos madarak védelme tárgyában Sipos biz. tag ur felszólalását tárgyalja, a székesfővárosi közgyűlés alkalmával.

Legyen szabad nekem is, sok évi tapasztalatom alapján, néhány szóval szerény nézetemnek kifejezést adni.

Nézetem szerint a hasznos madarak érdekében két irányban kellene tevékenységet kifejteni és pedig 1. azok tenyésztése és 2. azok védelme érdekében. Az első irányban az O. Á. V. E. kezdeményezése folytán a Tanácsnál már előzőleg is voltak tárgyalások folyamatban s ezek a biz. tag urak felszólalása folytán tudtommal a megvalósulás stádiumába léptek. De mit ér a tenyésztés, ha a védelemre nem lesz a főszűlő fektetve? Ugyanis az 1897: XII. t.-c. 95. §. o) pontja a hasznos madarakat védelembe veszi ugyan, de csak azon esetben lesz a kihágó megbüntetve, ha azt már tényleg fogott és tetten éretett. Ez pedig akkor, midőn egyetlen erdőőr kis járásában rövid egy óra alatt 9 fülemüle hálót képes elkobozni, nagyon is csekély védelem. Pedig nem egy harmadfoku ítélet által van így az alsófoku bíróságok és eljáró közegek keze lekötvé.

Oda kellene tehát törekedni, hogy a hálók vagy fogó eszközök felállítása ne tekintessék kísérletnek, hanem befejezett ténynek, mert tulajdonképpen az is, és akkor a kihágók ellen tényleg erőlyesen lehetne eljárni és sokszor nyílnék kilátás ahhoz is, hogy ezen garázdálkodásnak eleje vétessék és a külföldi lapok sem hirdetnék oly hangosan a magyarországi éneklők eladását.

Szerény nézetem szerint ezen célból vagy a törvényt kellene megfelelően módosítani, vagy rendeleti uton kellene intézkedni és így ugy az eljáró közegeknek, mint az alsófoku hatóságnak is az eljárást megkönnyíteni, de a madártenyésztőknek is a működést elősegíteni és a sikert lehetővé tenni, mert addig, míg a védelemben nem lesz a tenyésztő az eddiginél hathatósabban támogtatva, az célt nem fog elérni és fáradozásának sikerét a madárkereskedők fogják aratni.

Rendkívül örömmre szolgálna, ha szerény soraimmal azon célt bármi uton-módon elősegíthetném, s azért kérem a tekintetes szerkesztőség szíves támogatását.

Guckler Károly,
székesfővárosi erdőmester.

*

Teljes mértékben méltatjuk a tisztelt felszólaló szavainak helyességét és kötelességünknek fogjuk ismerni, hogy a közleményben panaszolt visszásságnak lehető orvoslása érdekében az illetékes körök figyelmét is felhívjuk.

A pozsonyi állatvédő egyesület alakításának előkészítése.

A Pozsonyban alakítandó „Állat- és Madárvédő-Egyesület“ ügyében május 28-án a városháza kistermében értekezletet tartottak, melyen Győrök Márton tanár elnökölt. Az eddigi előkészületekről dr. Kovács Lajos városi tiszti orvos számolt be. Nevezetesen előadta, hogy az „Állat- és Madárvédő-Egyesület“ eszmé-

jét, mint első Beraun Mária urnő, az állatvédelem lelkes hive, vetette fel. Ő ugyanis már több ízben Máday Izidorhoz, az „Országos Állatvédő-Egyesület“ elnökéhez azzal a kéréssel fordult, hogy járjon közbe ily egyesületnek Pozsonyban való alakítása érdekében. Máday Izidor még a tél folyamán dr. Kováts Lajos előadót kérte fel az egyesület szervezésére. Előadó az őt megtisztelő megbízásnak a legnagyobb készséggel tett eleget, annál is inkább, mivel ezzel a tervvel már ő maga is régebb idő óta foglalkozott. Így kerültek azután forgalomba a taggyűjtő-ívek; tavasszal pedig Wicklein kirakatában madárvédelmi kiállítást rendezett és „Védjük az állatokat“ című falragaszt is nyomatott. Mindezen intézkedések iránt városunk közönsége lelkes érdeklődést tanúsított, sőt az alakítandó egyesület eszméjét mindenütt készséggel felkarolták, úgy hogy kilátás van arra, hogy az új egyesület közel 1000 taggal kezdheti majd meg működését.

Előadó ezek után áttért azon kérdésre, vajjon az egyesületnek mik lesznek főtörekvései?

Védni fogjuk az állatokat, de oly módon, hogy a védelmi intézkedések tulajdonképeni hasznát maguk az emberek élvezhessék. Ugyanis az állatvédelemnek mélyebb erkölcsnemesítő jelentősége van. Ezt az erkölcsnemesítő hatást elsősorban a nevelés terén fogjuk értékesíteni. Az lesz tehát legfőbb törekvésünk, hogy az állatvédelem feladatát maguk a gyermekek végezzék. Az iskolák segítségével fogjuk intézkedéseinket végrehajtani. Ezt pedig úgy képelem, hogy állatvédelmi intézkedéseink foganatosítását magukra a gyermekekre fogjuk bízni. Az iskoláknak fogjuk kiszolgáltatni a fészekodvakat és az etetőket. A tanítóságot kérni fogjuk, hogy a fészekodvakat a gyermekek jelenlétében fügesszék fel a fákra és az etetőket is a ligetben és a várost környező erdőkben a gyermekek segítségével állítsák fel és télen a gyermekek maguk gondoskodjanak az éneklő madarak téli etetéséről. Ily módon az iskolák tevékeny részt vehetnek az állatvédelem nagy munkakörében.

Egyébként is arra fogunk törekedni, hogy az iskolás gyermekekben felébresszük az állatok, az éneklő madarak és az egész természet iránti érdeklődést és szeretetet.

E célból szervezni fogjuk körükben az „Országos Ifjúsági Madárvédő-Ligát“ és a szorgalmas gyermekeknek jutalmul a „Gyermeknaplót“ és a madarakra vonatkozó egyéb érdekesebb könyveket fogunk kiosztani. Az iskolák részére pedig beszerezni fogjuk mindazon műveket, melyek az állat- és madárvédelmet tárgyalják.

Míg ezen intézkedések főképpen az iskolákat érdeklík, addig gondunk lesz arra is, hogy a nagyközönség figyelmét is ezen törekvésekre tereljük. A népre és a nagyközönségre ugyancsak a gyermekek, illetve az iskolák által fogunk hatást gyakorolni. Évenként künn a szabad természetben egy nagyszabású tavaszi ünnepséget, az úgynevezett „Madarak és fák napját“ fogjuk rendezni. Már télen fogjuk a terveket kidolgozni. Az ünnepséget pedig úgy képelem, hogy azon az összes elemi iskolákon kívül a gyermekek

szülei is részt vehessenek. Ily módon az évenként megismétlődő nagy tavaszi ünnepség által a fák és madarak iránti szeretet nemcsak a gyermekek, hanem a felnőttek szívében is mélyebb gyökereket fog verni.

Előadó végre azt indítványozza, hogy az alakítandó egyesület ezen főtörekvése már magában az alakuló közgyűlésen is kifejezést nyerjen.

Ezért kívánatosnak tartja azt, hogy az alakuló közgyűléssel kapcsolatban az elemi iskolák a Madarak és fák napjának ünnepségét rendezzék. Megjegyzi még, hogy az elemi iskolák igazgatói az eszmét magukévá tették és Göndör Károly igazgató megígérte, hogy ezen ünnepségen a gyermekeknek a madarak és fák hasznáról rövid előadást fog tartani. Az ünnepi szónoklatra pedig dr. Jankovich Marcell orsz. képviselő vállalkozott.

Ezekután Göndör Károly szólalt fel és afeletti örömeinek adott kifejezést, hogy az egyesület vezetősége már eleve is az iskolákra helyezi törekvéseinek súlypontját. Ebben látja ő a sikernek legbiztosabb zálogát. Mert akié a gyermek, azé a jövő és azon egyesület, mely működésébe a gyermekeket bevonja, idővel mind több hívre számíthat. Kijelenti, hogy szívesen vállalkozik az említett előadás megtartására.

Mint harmadik, dr. Hornyánszky Aladár theol. akad. tanár szólott a tárgyhoz. Néhány hónappal ezelőtt, így kezdte érdekes és gondolatokban gazdag előadását, Pozsonyban egy új és városunk egész jövőjére kiható komoly mozgalom indult meg. A Toldy-kör irodalmi bizottsága ugyanis dr. Kováts Lajos indítványára elhatározta, hogy szociál-pedagógiai vitaestélyeket fog rendezni. Ezen estélyeknek célja az, hogy a közönség érdeklődését felhívja a fontosabb nevelésügyi kérdésekre.

Egyelőre a viták révén csak az érdeklődést fogjuk felkelteni, idővel azonban arra is kell törekednünk, hogy a társadalom érdeklődése gyakorlati úton is érvényesüljön, azaz, hogy a társadalom az iskolákat jelenlegi elszigetelt helyzetéből kiszabadítsa. Az iskolák nem képesek az élet követelményeit kielégíteni, az iskolák egész rendszere, kezdve az óvodáktól egészen a főiskoláig, természetellenes alapra helyezkedtek. Ennek a jelentőségeltjes hátránynak lehető orvoslására való törekvés volt a „szociál-pedagógiai vitaestélyeknek“ szülőanyja is. Eddig két ily estélyt rendeztünk. Az elsőnek tárgya a gyermekvédelem volt, a másik estélyen pedig azt vitattuk, vajjon miképp ünnepeljük legcélszerűbben a madarak és fák napjait. De már ezen az estélyen is felmerült az a sokkal fontosabb kérdés, vajjon mily módon és mily eszközök segítségével közelíthetjük az iskolát a természethez.

A gyermeket lehetőleg magában a természetben kell nevelni. Ez a modern pedagógia egész titka. És ebből a szempontból kívánja előadó az egész állatvédelem kérdését megvilágítani.

Régebben ugyanis, midőn még az ember és az egész társadalom a természettől el nem távolodott, a természet és az emberek között mély és benső viszonyhatások állottak fenn. Az ember ismerte a föld becsét, mert hiszen a földnek köszönhette a megélhetést, a kenyereket. Az ember szerette és becsülte a földet és

szerette mindazt, ami a földre befolyást gyakorolt. A földdel foglalkozó ember megfigyelte az időjárást, a holdváltozásokat, megfigyelte a csillagos eget, megfigyelte az állatot és a növények közötti szoros kölcsönhatásokat és ezen megfigyelések benne önkéntelenül is a természet iránt szeretetet ébresztettek.

Ebben az időben még a gyermekek a természet életéhez oly közel állottak, mint a testvér a testvérhez. A tavasz beálltával ujjongva üdvözölték az első gólyapárt, mely házuk kéményén fészket rakott. Mily nagy örömet keltett a gyermekek között a fecskék megérkezése!

Minden évszak az emberekre bizonyos sajátos érdekességgel birt. A természetnek ezen változásai pedig az emberek életét bizonyos poézissal hatották át.

Legszebb kifejezést nyert a természet ezen hatása Petőfi költészetében. Gondoljunk csak gyönyörű költeményeire, melyeket a gólyáról, a falusi életről, a pusztáról, a télről, tavaszról stb. írt.

Igy volt az még a tulajdonképeni városi élet kifejlődése előtt. Maga a városi és különösen a nagyvárosi élet által az emberek mindjobban elszakadtak a természettől. Ennek következménye két irányban nyilvánult meg. Egyrészt a testi élet, az egészség hanyatlani kezdett és beállott a degeneráció szomorú jelensége, másrészt az emberek önzökké lettek. Megszűntek azok az érzelmi közösségek közte és a természet között.

Ezáltal az ember közönyössé lett ez utóbbival szemben, sőt a természetben csakis a meggazdagodás forrását kereste, azaz a természetet kizsákmányolni kezdte. A természettel, növényekkel és az állatokkal szemben tanusított önzést lassankint az ember ember-társaival szemben is érvényesíteni kezdte. Így magyarázható ezek után az a végtelenül lesújtó jelenség, hogy társadalmi életünkben a rideg önzés oly erősen kezd kidomborodni.

Ugyanezen önzés pedig mindennemű állatkinzásnak forrása.

Ez az tehát, az állatok kinzása az, amit mi kiküszöbölni akarunk. Ezt azonban a legerélyesebb beavatkozásokkal és a legszigorubb rendőri intézkedésekkel sem fogjuk elérni.

Az állatok kinzása szükségszerűen következik az az emberi önzésből, ez pedig a természettől való elszakadás következménye. Vissza kell vezetnünk az embereket a természet ölébe és az állatok kinzása magától meg fog szűnni.

Egyesületünk főcélja tehát az lesz, hogy a gyermekekben is a felnőttéknben is vonzalmat ébresszünk a természet iránt. Ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha az iskolát szoros összefüggésbe hozzuk magával az étellel és a természettel.

Dr. Hornyánszky Aladár beszédét lelkesen megtapsolták és ez után Győrik Márton felkérte az értekezlet egybehívóját, dr. Kováts Lajost, hogy tegyen indítványt a tisztikar megalakítására és az alapszabályokra vonatkozólag.

Dr. Kováts Lajos indítványára az értekezlet elhatározta, hogy a közgyűlést június hó 13-dikán, délután

3 órakor a Torna-Egyesület ligeti versenypályáján fogja megtartani. A közgyűlés az iskolák „Madarak és fák napjának” ünnepségével kezdődik. Ez alkalommal *Göndör* Károly fog rövid előadást tartani, a gyermekek pedig énekelni és szavalni fognak. A közgyűlésen az ünnepi beszédet dr. Jankovich Marcell orsz. képvis. fogja mondani.

Az egyesület élén egy védnök és 3 diszelnök fog állani. Ezenkívül lesz egy elnök, egy alelnök és egy ügyvezető elnök.

Elnöknek indítványozni fogják dr. Jankovich Marcell országgyűlési képviselőt, alelnöknek dr. Hornyánszky Aladárt, ügyvezető elnöknek dr. Kováts Lajos városi tiszti orvost, jegyzőnek Barbier Péter tanárt, segédjegyzőnek Fülep Zsigát, pénztárosnak Stampfel Hugó könyvkereskedőt.

Nyugatmagyarországi Híradó.

*

Örömmel regisztráljuk a fentiekből azt a fényes eredményt, melyet dr. Kováts Lajosnak a pozsonyi egyesület alakítására irányuló buzgólkodása elért és teljes elismeréssel emlékezünk meg a város közönségének számban és sulyban nagy értelmiségéről, melyben a felvetett eszme ily rokonszenves visszhangra talált.

Mikorra e sorok megjelennek, végbe ment az egyesületnek tervezett alakítása, melynek előreláthatólag imponáló lefolyásáról a legközelebbi számban teszünk jelentést.

Országos Ifjusági Madárvédő Liga.

Vaday József nagyváradai igazgató-tanító a Liga érdekében folytatott tevékenységéről szóló jelentésében a következő érdekes részek foglaltaknak:

„Már a múlt évben megkezdtem e tárgyban az érintkezést a helybeli tanintézetekkel és tantestületekkel. Személyesen és írásban tájékoztattam azokat a Liga célja, feladata és szervezésének módozatai felől. Kértem, hogy készítsék elő a tanulókat a felvételre, vagyis a fogadalom letételére. Állandó és kölcsönös információim eredménye az lett, hogy Nagyvárad összes (községi és felekezeti) iskolái csatlakoztak a mozgalomhoz. A tanulók előkészítését megkezdtek és f. év január havában körözött ivenek bejelentették, hogy az Ifjusági Madárvédő Ligát hány tanulóval fogják megalakítani. Ezen tanulók számára általam fogadalmi űrlapokat kértek az Országos Állatvédő Egyesülettől.”

A Liga-mozgalomhoz csatlakozott 13 községi és 10 felekezeti iskola 6020 tanulóval, melyekkel Nagyváradon a Madárvédő Liga megalakult.

Vaday József igazgatónak jelentéséből idézett ez adatok újabb tanúságot tesznek arról, hogy ő, aki már a Madarak és Fák Napja tárgyában írt és két kiadásban közkénen forgó derék munkájával érdemeket szerzett ez ki az O. Á. V. E. által kiírt irodalmi pályázat alkalmából is egy díjat nyert munkával szerepelt, a madárvédelem érdekében elismerésre méltó tevékenységét kintartással folytatja.

Indokolt-e a lovak fejét tűző napsugáraktól szalmakalappal védeni?

Külföldi, különösen német példák után indulva tavaly nyáron sokan alkalmazásba vették nálunk is a lovak fejére a szalmakalapot, abban a hitben, hogy az a ló fejének koponyai területét árnyékban, tehát hűvösebben tartja s agyvérterlódásoktól, napszúrástól védi.

Nem ismeretlen, hogy angol sisak néven mi emberek is használnak ilyes védekező eszközt s tudva van, hogy tropikus vidékek katonasága is állandóan el van látva ilyen főveggel.

Aki, mint én is, megfigyelte az ilyen fővegeknek, vagy akár a nagy karimájú, könnyű, szellős szalma, vagy egyéb fonású vagy szövésű kalapoknak a hatását a saját fejére, megállapíthatta, hogy a hűsítő hatást ezek nem azzal fejtik ki, hogy maguk alatt a levegőt felmelegedni nem engedik, hanem inkább ilyen hűvös érzést keltenek avval, hogy a látókészüléket árnyékban tartják.

Anélkül, hogy méréseket végeztek volna az emberek a kalap alatti fej terület és a kalappal nem fedett terület hőmérséklete között, rájöttek, hogy melegebb van a kalap alatt, s ezen a kalap tetején vagy oldalain hagyott vagy ütött szellőztető résekkel igyekeztek segíteni.

Ma, mióta *D'Anchald* báró idevágó tanulmányait a „*Journal d'Agricultur pratique*“-ban közzétette, bizonyosnak mondhatjuk, hogy a kalap alatt nagyobb a hőfok, mint a kalap külső környezetén és pedig bizonyára azért, mert ott a fej hőkisugárzása növeli a hőfokot s a kalap szövetéke vagy fonadéka azt felhalmozza, visszatartja, lehűlni nem engedi.

Nevezett úgy találta, hogy 26° külső meleg esetén a ló feje tetején, az üstök alatt a hőfok nyugton álló lovon 32°, ügető lovon pedig 29°. Szalmakalap alatt ellenben nyugalomban 40°, mozgásban 38°, nemezkalap alatt pedig nyugalomban 40°, mozgásban 38°, saját kalapja alatt végre a ló hátán ülve nyugalomban 43°, ügetés alatt 43°.

Eszerint a fedetlen fejen legalacsonyabb a hőmérsék, arra csökkentőleg a befedés nem foly be.

A befedés azonban alkalmas a vegyileg ható ultraviola színű sugarak visszatartására, de szerinte mig ez az emberre fontos, a lóra nem.

Én ellenkezőleg vélekedem. A kalap igenis nem csökkenti, sőt növeli az alatta levő meleget, de visszatartja a szemtől a tűző napsugarakat s egyben ha kellőképp szellőzik, nem engedi meg azt, hogy huzamos sugár-tűzés esetén a fejtető és homlok, melyeknek üregében az agy fészkel, tulforródjék. Indokolt a használatban levő ló-kalapokat tehát igenis szellőztető résekkel ellátni, tetejükben magasabbra készíteni s a levegő alulról való behatolására lehetőséget adni, de mint haszontalant, vagy éppen káros, végleg mellőzni nem.

Monostori K.

SZEMLE.

A bécsi állatvédő egyesület rendes közgyűlése április hó 29-én tartatott meg. A tárgyalásokból és jelentésekből a következő adatokat emeljük ki. Az egyesület tagjainak száma 7895. Az iroda forgalma 27.000. Az egyesület 2200 esetben tett jelentést a rendőrséghez állatkinzások tárgyában. A rendőrség pedig 1907-ben 3082 tárgyalást tartott állatkinzások ügyében. Az egyesület állatmenedékházába a múlt évben behoztak 5939 kutyát és több mint 900 macskát és egyéb apró állatot. Állatbarátoknak az említett kutyákból átadatott 1658 drb. Az állatmenedékházban ideiglenes ellátásban részesült kutya, macska és madár. Szegénysorsu kutyatulajdonosoknak 800 ingyenes bárca osztatott ki. Az egyesület lómentő kocsijai 386 esetben vétettek igénybe. Állatvédő iratok és nyomtatványokból 45.000 osztatott szét. Az egyesület lépéseket tett, hogy az állatkinzásról szóló 1855. évi miniszteri rendeletből kihagyassanak e szavak: „nyilvános és botrányt okozó módon“. A madárvédelmet illetőleg az egyesület Bécs és környékén 140 etető-helyet tartott fenn és a vidéken további 40 etető-helynek fentartásához járult. Érdekes vita tárgyát képezte Silberer képviselőnek egy állattemető felállítása, illetőleg anyagi támogatása iránt tett indítványa. A közgyűlés ezt az intézményt nem tartotta olyannak, mely az egyesület pénzből támogatható volna, hanem a magánadakozás útjára terelte az eszme kivételének anyagi részét. A közgyűlés tulnyomó része továbbá nem tartotta helyesnek a „Tierfriedhof“ jelzést, hanem „Begrabungsstätte für Tiere“ címet ajánlotta, nehogy az illetők a tulzás vádját vonják magukra és hogy minden oly alakosság kerültesse, mely vallási és szociális érzelmeket sérthetne. Az erről a pontról szóló titkári jelentés igen helyesen említi meg, hogy az állatoknak temetőt sürgető állatbarátok talán fontolóra vehetnék a hamvasztás kérdését is. Az egyesület 183 vendőrnök, 33 tűzoltónak és 56 egyéb magánegységnek, jobbára kocsisoknak juttatott pénzjutalmakat.

Állatok világa.

A kutyának érzéke a hangok megkülönböztetése iránt. Dr. Ottó Kalischer hosszas és beható kísérleteket tett oly irányban, hogy kipuhatolja, hogy a kutyák mennyire képesek a hangokat megkülönböztetni. Hasonló kísérleteket tett oly irányban is, hogy a kutyáknak a különböző hőfokok iránt való érzékenységét kipuhatolja. Ezeknek a kísérletsorozatoknak végcélja az volt, hogy utat mutassanak az agy megfelelő működésének és tevékenységének közelebbi megismerésére. A kísérleteknek ez a tudományos iránya és célja, a kísérletező tanulmányainak a berlini tudományos akadémia jegyzőkönyveiben is helyet szerzett. A „Hundesport és Jagd“ című folyóirat az említett tanulmányt tüzetesen ismerteti. Ebből érdekes kiemelni azt, hogy dr. Kalischer kísérleteinek alapját egy igen egyszerű eljárás képezte. Valamely hangszeren (orgona, zongora, harmonium) megütött egy hangot és egyidejűleg egy darabka húst nyújtott

a kutyának. Midőn már több napon át a kutya ugyanazon hangnak megütése mellett kapta a húst és így a hangot megszokta, Kalischer megütött egy másik hangot, de akkor a husdarabot úgy tartotta kezében, hogy ahhoz a kutya nem férhetett. Ezzel az eljárással a kutya csakhamar hozzászokott ahhoz, hogy azt a hangot, mely mellett a húst kapta, illetőleg megehetette, minden más hangtól megkülönböztette. Az idomítás idővel annyira tökéletes lett, hogy a kutya az előtte fekvő husdarabokhoz csak akkor és addig nyult, míg az illető hangot hallatták vele s ha más hangot ütöttek meg a harmoniumon, a kutya szinte visszahökken a husdaraboktól. Az idomítás folyamán, melynek tartama természetesen különböző volt az illető kutya fajtája, tanulékonyága és egyéb egyéni tulajdonságai szerint, a kutya érzéke a hangok megkülönböztetése dolgában olyan tökélyre fejlődött, hogy már a félhangot is megkülönböztette, sőt egy megütött accordból is kihallotta, vajjon benne volt-e, vagy nem az a hang, mely őt az evésre jogosította.

m—y.

Állathonosítási kísérletek Amerikában. Az Egyesült Államokban ismételve tettek kísérletet Ázsia és Afrika hasznosítható állatainak meghonosításával. A múlt század ötvenes éveiben a kormány a tevékkel próbálkozott, melyeket kivált a nyugoti államok sivatagos részén katonai és kereskedelmi célokra kívánt felhasználni. Ez a kísérlet több különböző okból sikertelen volt. Az 1882-ik évben Kaliforniában strucmadarak meghonosítása lett megkísérelve. Ez a kísérlet több sikerrel járt, mert Kaliforniában és Arizonában, továbbá részben Texasban és Floridában a strucmadarak tenyésztése jövedelmező gazdasági ágazatot képez. Legujabban az elefántok meghonosításának megkísérlése indult meg Texasban Vallentine mellett egy farmban, mely kísérlet sikeresnek ígérkezik.

—yi—

A jegestenger állatvilága veszélyben forog. Évről-évre nagyobb mérveket ölt pénzes angolok és más sportkedvelők vadászati szenvedélye az Északi tenger Spitzberg és Ferenc József föld részein, hová számtalan, mindinkább sokasodó vadászexpeditio indul, mely ezerszámra pusztítja a jegestenger állatvilágát. A jegesmedvék, fókák és rozmárok pusztítása oly méretekben folyik, hogy tudományos körökben azon aggódnak, hogy a nevezett állatok pusztulásával a tudományos expeditiók rendkívül megnehezíttetnek, esetleg lehetetlenné válnak. A szakfolyóiratok intézkedéseket szorgalmaznak az Északi tenger állatvilágának oltalmazása érdekében, többek között kívánatosnak jelzik, hogy királyunk a Ferenc József földre nézve vadászati tilalmat mondjon ki, Spitzbergára nézve pedig, melynek eddig gazdája nincsen, egy nemzetközi egyezmény létesíttessék, mely ott is tiltó rendszabályokat fogantatosítana.

—yi—

Aubry kutyája. Egy francia folyóirat föleleveníti Aubry történeti nevezetességű kutyájának emlékét, mely elég érdekes arra, hogy olvasóinkkal is megismertessük.

V. Károly vitézeinek egyik ismertebb alakja volt Aubry de Montdidier, aki nemes tulajdonságaiért köztiszteltben állott. Aubry egyizben a Bondy-i erdőn haladt végig kutyája kíséretében, midőn ismeretlen gyilkos kéz áldozata lett. Holttestét a gyilkos egy fa

tövében temette el. Aubry kutyája napokig ott maradt a helyszínén, míg végre az éhség által gyötörve Párisba futott, Aubry egyik legmeghittebb barátjához és bus vonítással látszott bejelenteni a történt gyászesetet. Midőn a kutya éhségét csillapította, az ajtó felé tartott, visszavissza tekintgetvén, mintha várná, hogy kövessék. Visszavissza tért az ajtótól és gazdája barátját ruhájánál fogva maga után vonszolni igyekezett. Aubry barátja, kinek egyébiránt is nagyon feltűnt, hogy a kutya gazdája nélkül jelent meg nála, a kutya rendkívüli viselkedésén megütődve és nyugtalanítva, csakhamar arra határozta el magát, hogy a kutyának enged és azt követi. Alig értek a fához, a kutya vonítása még behatóbb lett és a kutya hevesen kezdte kaparni a földet. Csakhamar ráakadtak Aubry holttestére.

Kevés idővel ezután a kutya találkozott Aubry gyilkosával, Macaire lovaggal, kinek láttára dühösen nekiesett és torkon ragadta, úgy hogy csak nagynehezen lehetett Macairet kiszabadítani. Ez a jelenet ismétlődött mindannyiszor, hogy a kutya Macaire-el találkozott. A kutyának ez a viselkedése már sokaknak felöltött és ezzel kapcsolatban sokan visszaemlékeztek arra, hogy a multban Macaire nem egyszer adta jelét Aubry iránt táplált ellenszenvének és gyűlöletének. Csakhamar gyanu keletkezett, melyet több körülmény megerősített.

Végre a király is tudomást nyert a szerzte folyó beszédekről és gyanúsításokról és maga elé hozatta a kutyát, mely csendesén viselkedett mindaddig, míg vagy husz, az udvarnál egybegyülekezett lovag között megpillantotta Macaire-t és hangos csaholással meg akarta rohanni.

Abban az időben, még az u. n. „istenítéletek“ voltak gyakorlatban.

A király, kiben a Macaire bűnösségére valló jelenségek szintén gyanut keltettek, elrendelte, hogy Macaire és a kutya egymással szembeállítva küzdjenek meg, hogy istenítélet döntsön közöttük. Az akkor még üres és lakatlan Notre-Dame szigetén tűzetett ki a küzdőtér. Macairnak egy furkót adtak kezébe, a kutyának pedig egy feneketlen hordó állott rendelkezésére, hogy abba visszavonulhasson és az új támadásra erőt merithessen. A kutya, alig hogy elbocsátották, megrohanta ellenségét, ügyesen elkerüli annak csapásait, minden oldalról támadja, kifárasztja és végre torkon ragadja és kényseríti, hogy bűnösségét az egész udvar jelenlétében bevallja.

Aubry kutyájának emlékét egy szobormű örökíti meg, mely a Montargis kastély egyik kandallója felett még ma is látható.

—yi—

VEGYESEK.

A pusztai talpastyuk. (Syrhaptus paradoxus, Tall.) Herman Ottó, a M. O. K. nagyérdemű igazgatója e madárfaj tárgyában felhívást tesz közzé, mely szerint ez az ázsiai nagy sivatagokban élő madárfaj némely évben tömegesen otthagyja rendes tartózkodási helyét, végigvándorol egész Európán, helyenként fészkel is, azután lassanként eltűnik és sokszor évtizedek mulnuk

el, amíg ismét megjelenik. Az idén Középoroszországban mutatkozott néhány puszta talpastyuk s így lehet, hogy Magyarországra is jut. Mivel ennek a ritka invázióknak megfigyelése az ornithologia szempontjából felette fontos, Herman Ottó felkér mindenkit, akinek alkalma lesz e ritka vendégek megfigyelésére, szíveskedjék idevágó adatait, esetleg egy elejtett példányt a Magyar Ornithologiai Központhoz (Budapest, VIII., József-körút 65., I.) beküldeni. Különösen kéri a szíves értesítést az esetleges fészkelésről. A pusztai talpastyuk fölismerését rendkívül megkönnyíti a láb sajátságos alakulása: a lábujjak össze vannak növe és egészen a körmökig finom, szőrszerű tollakkal borítva, úgy hogy a láb nagyon hasonlít valami ürge- vagy hörcsöglábhhoz. A magyar nép a korábbi inváziók alkalmával tényleg ürge lábú, néhol hörcsöglábú tyukoknak is nevezte őket. Röptében is elárulja hosszú ékalaku farka, melynek két középső tolla nyilszerűen van meghosszabbodva. Nagyságra nézve kisebb a fogolynál. Röpülése gyors. Színe agyagos.

Vadállatpusztítás. A londoni szőrmevásáron ezidén a következő mennyiségben került vadállatbőr eladásra: 52.000 amerikai coboly, 8.000 orosz és szibériai coboly, 120.000 hermelin, 450.000 skungs, 5.000 hódpém, 300 kamcsatkai hód, 1.100 ezüstróka, 3.600 kék róka, 8.000 keresztróka, 44.000 veres róka, 22.000 fehér sarki róka, 14.200 ausztráliai róka, 4.250 japáni róka, 280.000 mosómedve, 7.100 fekete medve, 360 fehér jegesmedve, 2.350 szürkés (grisly) medve, 145.000 nerz-prém, 5.500 japáni nerz-prém, 235.000 amerikai Opossum, 748.800 ausztráliai Opossum, 220.000 vallaby, 23.000 Kalynsky, 43.000 hiuz-prém, 26.000 bastard chinchilla, 880.000 pézma-prém, 72 oroszlan, tigris, 779 leopárd. Mindössze 3,329.411 drb.

Mindez, a páratlanul alacsony árak dacára mintegy 760—780 millió koronára becsült bőrráru természetesen csak egy része azon vadbőr-mennyiségnek, mely évenként elejtett vadállatokról kerül. Mint az alacsony számokkal szereplő tételek mutatják, egyes ilyen állatfajok tényleg kiveszöben is vannak már a szertelen pusztítás folytán.

A lovaknak legyektől való védelme. Ezen kellemtelen vendégektől rendszerint úgy védik a tulajdonosok állataikat, hogy dohányfözzettel, karbolvizzel vagy büzös állati olajjal kenik be azok testét. Mind ezek hatásához sok kétség fér. Van egy egyszerű szer, mely a fenti célnak helyesen megfelel. Ha t. i. hig ecettel mossuk le a legyek által ellepett területeket, úgy egyrészt távol tartjuk onnan a legyeket, másrészt hűsítjük a lovak testét. *Rm.*

HIREK.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz a Madarak és fák napja ünneplésének érdekében intézett emlékeztető feliratban az O. Á. V. E. vállalkozott arra, hogy a néptanítóknak a szép intézmény meghonosítása körül keletkezett feladatát támogatni fogja azáltal is, hogy a Madarak és fák napja ünnepléséhez megfelelő utmutatást és anyagot állít a tanítók rendelkezésére.

Az O. Á. V. E. ehhez képest irodalmi pályázatot hirdetett és a díjat nyert 5 munkát kinyomatta. A pályamunkák, amint ez az Állatvédelem olvasói előtt ismeretes „Miként ünnepeljük a Madarak és fák napját” cím alatt egy füzetben egyesítve megjelentek.

Figyelemmel arra, hogy gr. Apponyi Albert miniszter, a Madarak és fák napjának az összes népisoklákban rendszerezése óta az intézmény fejlődése és az O. Á. V. E.-nek ide irányuló törekvései iránt a legmelegebb érdeklődéssel viseltetett, az O. Á. V. E. kötelességének ismerte, hogy említett kiadványát a miniszter urnak bemutassa.

A miniszter ur e napokban kelt és az O. Á. V. E.-hez intézett rendeletével az említett kiadvány által okozott költségekhez hozzájárulni óhajtván, 1000 korona államsegélyt engedélyezett. Ez az adomány, tekintve a pályadíjak kitűzése, a munkák kinyomtatása és a díjnélkül való szétküldéssel még kapcsolatos portóköltések által igényelt jelentékeny áldozatot, az O. Á. V. E.-nek felette korlátozott jövedelem forrásai mellett egy igen kedves és becses segítséget nyújtott, melyért az egyesület a miniszter urhoz intézett feliratban meleg köszönetét sietett kifejezni. Az O. Á. V. E. ebben a feliratában azonban még külön meleg kifejezést igyekezett adni hálaérzetének afölött, hogy a miniszter ur ama leiratában, melylyel az említett állami segélyt engedélyezte, elismerőleg nyilatkozott egyesületünk „áldásos működéséről”. Egyesületünk a miniszter elismerésének jelentékeny erkölcsi értékét teljes mértékben méltatja és megvagyunk győződve arról, hogy egyesületünknek ez újabb erkölcsi sikere ügybarátainkat kirtartásra és minél serényebb munkásságra fogja buzdítani.

Vissza a természethez. Ezt a címet adhatnám annak a lelkes felszólalásnak, mely „Schule und Natur” fölírással a „Westungarische Grenzboten” lapban Dr. L. K. aláírással megjelent. A szerző, akiben jeles ügybarátunkat, dr. Kováts Lajos Pozsony városi tisztiorvost tisztelhetjük, meleg szívből áthatott lelkesedéssel küzd évek óta azért, hogy az iskolás gyermekek egészsége, lelkiülete és erkölcsé érdekében az iskolai tanítás közelebb hozassék a természethez, hogy az iskolák és óvodák kertekkel szereltesse fel, ott és akkor, amikor lehet, minél többet a szabadban történjék, hogy a gyermekek a természet, az állat- és növényvilág ismeretébe és megszeretésébe bevezetessenek.

Örömmel regisztráljuk mindannyiszor dr. Kováts felszólalásait, mert reméljük, hogy a nagy horderejű ügy érdekében folytatott komoly munkája mégis csak eredményre fog vezetni és hovahamarabb fel fogja ébreszteni a közönséget és az illetékes köröket sajnálatos közönyükből.

Az állatok leölésénél követett eljárás javítása. Az állatkinzás ellen alakult amerikai egyesület (a The American Society for the Prevention of Cruelty to Animals, New-York, Headquarters, Madison Ave. & 26 th. Street) az Országos Állatvédő Egyesülethez átiratot intézett, melyben közli, hogy 500 dollár (2500 korona) díjat tűz ki egy oly eljárás vagy készülék bemutatása érdekében, mely az állatok levágását vagy bódítását,

a lehető legtökéletesebb módon tenné lehetővé. A föltétel az, hogy a találmány vagy készülék új legyen, hogy a lehető legkisebb szenvedést okozzon a levágandó állatnak, hogy ne legyen ártalmára az állat husának vagy bőrének és ne okozzon jelentékeny kárt az állat kereskedelmi értékében; végre, hogy az eljárás nehézségei, költségei vagy az igényelt idő a gyakorlatban ne legyenek oly jelentékenyek, hogy az eljárás általános elfogadását megakadályozzák.

Hibaigazítás. Az „Állatvédelem“ 5. számában, a 14. oldalon a következő nyomtatási hibák vannak. 1. A 9. kikezdésben „A főmélt. herceg Eszterházy „Pártól“ helyett „Páltól““. 2. A 10. kikezdésben „Groedl“ testvérek helyett „Grosel“ testvérek“ és 3. az utolsóelőtti kikezdésben — „Ottopál Alajos“ helyett — „Ottopsál“ van nyomtatva.

Ifjúsági madárvédő liga ünnepély. A temesvár-józsefvárosi községi elemi fiu-iskola 12 osztályának 806 tanulója belépett az „Orsz. Ifj. Madárvédő Ligá“-ba. Ez alkalommal *Kraemer Frigyes* igazgató s a tanítótestület ünnepélyt rendezett, melyen a tanulók mintegy felerésze, liga-jelvényrel jelent meg. A fogadalmat tett gyermekeknek megmagyarázták az ünnepélyes összejöveteleken a Liga célját s a tanítótestület között szétosztották a „Madarak és fák napja“ tartására utmutató szolgálatot kiadványt.

A tanítótestület örömmel tapasztalja, hogy a Ligába tömörülésnek már is az a szép eredménye van, hogy a fészekrombolás és madárritás miatti feljelentések teljesen megszűntek.

Az V. osztály növendékei slöjd-gyakorlataikban madáretetőket s fészkelőket készítettek s azokat szüleik kertjeiben elhelyezték.

Örömmel jegyezzük fel itt ezeket s a szép és hasznos példát ajánljuk követésre.

Állatvédelmi mozgalmak Pozsonyban. A „Nyugatmagyarországi Híradó“ közli Csörgey Titusznak, M. O. K. adjunctusának, dr. Kováts Lajoshoz, az állatvédő egyesület szervezőjéhez a madárvédelem és az erre irányuló tevékenység mikéntjére vonatkozó sorait. Csörgey a múlt év nyarán Pozsonyban járt és több madárbarát társaságában a városi ligetben kijelölte azokat a fákat, melyek fészekodvakkal való ellátásra alkalmasak. Györik Márton lic. tanár indítványára a Városi Szépitő Egyesület még az őszön 32 fészekodut hozatott, melyeket a kijelölt fákon Kováts Mihály helyezett el. Az eredmény, melyet a fészekodvakkal elértek, a lehető legjobb, mert már az első tavasszal majdnem az összes odvakat hasznos madarak, a széncinegék foglalták el.

A „Wincklein kirakatában rendezett madárvédelmi kiállítás óta a madárvédelem iránt érdeklődés kezd mutatkozni. A kiállítás óta ugyanis számos magánkert tulajdonosa hozatott fészekodvakat Fehér Pál, városi erdőmester is már több odut helyezett el a Zergehegyen s ő maga is lelkesen karolta fel a madárvédelmet.

A „Madarak és fák napja“-nak ünnepléséről nagy számban érkeztek jelentések, melyekről a legközelebbi számban fogunk megemlékezni.

IRODALOM.

Törvénytörvényes állatorvostan. Irta dr. Hutyra Ferenc, az állatorvosi főiskola rektora, az állatjárványtan tanára stb. A szavatosság az állatokkal üzőtt forgalomban, úgy a gazda, mint a kereskedőre nézve nagyon lényeges tudnivaló. Kell tudni mi a joga és kötelezettsége a vevőnek és eladónak egyaránt, de az igazságszolgáltatás biztossága és egyöntettségének javára is válik, ha a közreműködők ismerik a perdöntő hatálylyal bíró szempontokat, annyival is inkább, mert az állatszavatosság kérdése nálunk még rendezetlen, nem létezőn erre vonatkozó törvényes rendszabályok. A könyv nagy szükségét pótol a praxisban. Hogy kitűnően van megírva, arra elég garancia a szerző illüstris neve. A munkát a „Magyar Országos Állatorvosegylet“ adta ki. Ára 10 korona.

Egyesületi hírek.

A „Köszegi állatvédő egyesület“ folyó hó 6-án Chernel István elnöklésével választmányi gyűlést tartott. Jelen voltak: Chernel Istvánné és Sissovcics Miklós alelnökök, Szomor Lajos titkár, Wölfel József pénztáros, Kincs István, Bárdos Remig dr., Nykodém Julia, Kováts Istvánné vál. tagok.

Az elnök a folyó ügyekről való jelentésében említette, hogy Huszár Mihály vál. tag elköltözött s helyét Bárdos Remig dr. vál. póttag foglalta el, akit először való megjelenése alkalmával szívélyesen üdvözölt. Elhunytak az egyesület tagjai sorából: Schmidegg János grófné, Waiszbecker Edéné, Keresztury József főszolgabíró. Emlékük a jegyzőkönyvben megörökített. Jelentette továbbá, hogy a köszegi takarékpénztár az idén is 50 koronát adományozott az egyesületnek, a város pedig 24 drb szálfát, melyekből a tél folyamán 610 drb fészekodvat készített. Ezekből a tagok között kiosztott és a városi parkokban (Széchenyi-tér, Bencések kertje, katonai alreáliskola kertje) elhelyezett megfelelő mennyiséget, a többit pedig az előállítás árán az ország különböző pontjain találkozó érdeklődőknek adta el, úgy hogy az idén 518 drb fészekodvat hoztunk forgalomba. Nagyobb számú fészekodvat rendelt tőlünk: Rózsahegy város, a Szépitő-egyesület Szombathelyen, Nyiregyháza város (100—100 drbot).

A téli etetéssel — gyenge telünk lévén — kevés gondunk volt s az etető-anyag beszerzése nem sok költséget okozott.

Nyomtatványaink sorozata gyarapodott az anyaegetűlettől kapott „Tájékoztató vidéki állat- és madárvédő egyesületek alapításában“ és „Miként ünnepeeljük a madarak és fák napját“ (10 drb) című füzetekkel, továbbá Fromm Géza dr. „Madárvédelem“ című művének III-ik füzetével.

Kiosztottunk ingyen 260 darab Gyermeknaptárt, még pedig a kath. főgymnasiumban 90 drbot, a kath. el. iskolában 90 drbot, az ev. el. iskolában 50 drbot, a polgári fiuiskolában 30 drbot.

Az „Állatvédelem“ havi folyóiratra 148 tag után előfizettünk 103 kor. 60 fillér összeggel.

Jelenti ezután az elnök, hogy az anyaegyesület 25 éves jubiláris közgyűlésén és az állatvédő egyesületek országos szövetségének alakuló gyűlésén a fiókegyesület képviselőjében résztvett s ez alkalommal üdvözölte az anyaegyesületet, annak alapítóját, Herman Ottót és elnökét, Máday Izidort. Megemlékezett még a madárvédelem ügyében végzett utjairól, nevezetesen a Hortobágy, a Kiskunhalas városához tartozó fehértői erdőség, Kecskemét városának meglátogatásáról; továbbá, hogy május 24-én a Kolozsvári állatvédő egyesület közgyűlésén előadást tartott „A madárvédelem és az e téren való teendőink“ címen, egyúttal előkészítette a Kolozsvár vidékén az ősz folyamán megteendő madárvédelmi intézkedések útjait-módjait.

Végül sajnálattal jelentette, hogy az ifjuság körében az idén különösen nagy mértékben divik a fészkek fosztogatása, úgy hogy alig pár nap alatt kénytelen volt 15 fészekrombolót a rendőrkapitányságnál feljelenteni. Hogy e garázdálkodásnak gátat vethessünk, átirtunk az illető iskola igazgatóságához, melynek tanulói sorából került ki a legtöbb fészekpusztító, hogy osztályonként figyelmeztesse az ifjuságot a mezőrendőrségi törvény idevágó szakaszára. Felkértük a rendőrkapitányt is, hogy ezt illető figyelmeztetést és a törvény szakaszait doboltassa ki. Végre 200 drb figyelmeztetőt nyomtatunk, melyekben a közönséget emlékeztettük a fészekrombolásért kiszabható pénzbüntetésre és felkértük az enemű kihágások haladéktalan feljelentésére. A dologban csak az örvedetes, hogy a talán egyébkor is előforduló, de rejtve maradt fészekfosztogatások ellen most erélyesen léphetünk fel, mert tudomásunkra jutnak; *ezt pedig merőben az „Ifjusági Madárvédő Ligának“ köszönhetjük*, melynek tagjai éber szemmel őrködnek s olyan dedektívtestületet alkotnak, mely semmivel sem pótolható a jelenben, amikor a rendőri, mezőri, erdősi, hegyőri közegek elégtelensége miatt a törvény szinte csak irott malaszt és ellenőrzése nagyon is fogyatékos.

A jelentés tudomásul vétele után a közgyűlés ideje *f. hó 21-ére*, d. e. 1/12 órára tüzetett ki, a zárszámadás átvizsgálása pedig a számvizsgáló bizottságnak adatott ki.

A Kolozsvári Állatvédő Egyesület f. évi közgyűlése május 24-én volt Kolozsvárt, a városháza nagytermében, De Gerando Antonina elnöklete alatt.

Az ülésterem egészen megtelt előkelő hölgy- és férfiközönsséggel, kiknek soraiban ott volt özv. gróf Kuun Gézané, gróf Lázár István és neje, br. Mannsberg Sándor és neje, Szvacsina Géza polgármesterné, dr. Apáthy István, dr. Lőte József, dr. Schuller István egyetemi tanárok, a felsőbb leányiskola tanártestülete a növendékekkel, Szekula Ákos, Virányi István máv. nyug. felügyelő, az egyesület pénztárosa, dr. Eisler Máttyás főrabbi, Molnár Károly stb., stb.

Mint az Országos Állatvédő Egyesület képviselője eljött a gyűlésre Kőszegről Chernelházi Chernel István, az Orsz. Á. V. E. alelnöke, hogy felolvasásával segítse előbbre városunkban az állatvédelem ügyét.

A gyűlést De Gerando Antonina délelőtt 11 után a következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt Közgyűlés!

Tiszta szívből üdvözlöm az ily szép számmal megjelent közönséget, mely ezuttal nemcsak a közművelődés nemes célját annyira elősegítő egyesületünk iránt tanusított buzgalomból gyűlt egybe, mint inkább azért, hogy meghallgassa az Országos Állatvédő Egyesület nagyon tisztelt alelnökét, Chernel Istvánt, hazánk legelső ornithologusát, ki nem sajnálta oly messzünen jönni ide, hogy a mi szerény egyesületünk támogatása és érdekes felolvasásával neki új lendületet adjon.

Tisztelt Közgyűlés! Jutalmazza meg az ő nemes áldozatkészségét avval, hogy azok, kik már tagjai a mi állatvédő egyesületünknek, ezután még nagyobb buzgalmat fejtsenek ki egyesületünk érdekében, akik pedig még nem tagjai, lépjenek be tömegesen. Segítsenek bennünket abban, hogy növeljük a földön a jó összégét, kevesbitsük a fájdalmat és szenvedést, irtsuk ki a szivekből a vadságot, a kegyetlenséget, szelidítsük, finomsuk, műveljük a kedélyeket, a szívet, a lelket.

Pénzbeli áldozatot nem kérünk, csak egy kis jóindulatot, egy kis utánjárás. Tömörüljünk, hogy megakadályozzuk, elejét vegyük a sok állatkinzásnak, a sok kegyetlenkedésnek, mely a tömeg lelkét annyira durvítja s a művelt ember életét valóban megkeseríti. Mert valóban megkeseríti egy finomabb érületű lény életét, ha ki nem léphet a házból anélkül, hogy a legdurvább kegyetlenségnek ne legyen tanuja.

Meg vagyok arról győződve, hogy ha a művelt közönség lelkesebben karolná fel ezt az ügyet, akkor a tisztelt hatóság is nagyobb fontosságot tulajdonítana annak és több buzgalommal támogatna bennünket.

Egyesületünk megegyezsere a nagyközönség szives jóindulatába ajánlva, a közgyűlést ezennel megnyitom.

A lelkes és szép beszédet a jelen voltak nagy lelkesedéssel és éljenzéssel fogadták.

Elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére felkérte Chernel István O. Á. V. E. alelnök, dr. Schneller István egyetemi tanár tagtársakat.

Chernelházi Chernel István megtartotta felolvasását „A madárvédelemről és az e téren való teendőinkről.“ A nagybecsű felolvasást, mely az Ellenzékben egész terjedelmében megjelent, a jelen voltak lelkesen megélték. Elnök indítványára az egyesület a felolvasónak gyönyörű előadásáért hálás köszönetet mondott.

Ezután Virányi István olvasta fel h. titkári és pénztárosi jelentését.

A titkári jelentés szerint a múlt év folyamán tartott az egyesület három választmányi és egy közgyűlést, amelyen a folyton változó titkári állást töltöttük be dr. Kerestély Olga személyében, ki azonban rövid idő múlva eltávozott a városról s így titkár nélkül maradtunk, amely állást jelen közgyűlésen kell betöltenünk. A még 1906-ban az Elnök Óméltósága által gyűjtött. 24 tagon kívül csak a h. titkárnak sikerült 3 új tagot gyűjteni. Tagjaink száma 190-re apadt. A közgyűlésen állatvédő rendőröknek adtunk 28 koronát, utólagosan 5 koronát, együtt 33 koronát. Rendes állatvédelmi biztosunk, Martinovics hét nagyobb mérvű kihágást jelentett fel a rendőrségen, amelyekért az illetők elítél-

tettek. Ezenkívül, különösen a heti vásárok alkalmával, ahol szükséges, személyesen is beavatkozik és eredménytelenség esetén a rendőrök veszi igénybe.

Az állatok, de különösen a madarak védelmére vonatkozó szabályrendeleteket az év folyamán négy ízben (összesen 200 drbot) függesztettünk ki.

Az Orsz. Állatvédő Egyesület országos mozgalmat indított meg az iránt, hogy az állatvédelem terén tevékenységre bírja a tanügyi munkásokat, Gyermeknaptárt s hasonló szellemű humánus iratokat ad ki. Ebben a munkában mi is szívesen résztveszünk.

Megalakult az Állatvédő Egyesületek szövetsége, melyben egyesületünk 2 taggal lesz képviselve. Az Orsz. Á. V. E. részéről Méltóságos Máday Izidor ny. miniszteri tanácsos lelkes buzgóságu elnök ur utján a legmesszebbmenő erkölcsi támogatás ígérését nyertük, aminek bizonyosága mai gyűlésünk m. t. felolvasójának eljövetele s buzdító példaadása.

Végül felkérte a jelenvoltakat egyesületünk odaadó támogatására. A közgyűlés hálás elismerését nyilvánítva köszönte meg a h. titkár buzgó fáradozásait.

A pénztári jelentést ugyancsak Virányi István olvasta fel. E szerint egyesületünk vagyona 2401 kor. 16 fillér. A pénztárt Várady Erzsébet és Turcsányi Gyula p. vizsgálták, teljesen rendben találták. A közgyűlés ennek alapján Virányi pénztárosnak őszinte köszönet és elismerés mellett a felmentést megadta.

Elnök előterjesztésére a közgyűlés a megüresedett titkári állásra nézve elfogadta a választmány javaslatát és dr. Fazekas József tanárt az egyesület titkárává közfelkiáltással megválasztotta.

Ezután a főkapitányságtól ajánlott rendőrök közül 9 rendőrt jutalmazott meg az egyesület, kiknek a jutalmat a gyűlés színe előtt Virányi pénztáros adta át buzdító beszéd kíséretében. 9 rendőr kapott 2—8 koronát, összesen 30 koronát. A rendőrség részéről Nediczky János r. fogalmazó mondott köszönetet. Megjutalmazott az egyesület ez alkalomnál 3 állatjával jól bánó bérkocsist is 2—5, összesen 12 koronával. Részükről Hadasfalvi Spillenber Oszkár köszönte meg a jutalmakat.

Molnár Károly máv. ny. felügyelő javaslatára kimondta a gyűlés, hogy újból megkéri a főkapitányságot az állatvédelem hathatósabb elősegítésére.

A gyűlést az elnök rövid beszéddel zárta be.

Vajha e gyűlés keltette lelkesedés újabb lendületet adna a városunkban az állatvédelem ügyének!

Dr. Fazekas József
titkár.

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY tanár, egyesületi titkár,
felelős szerkesztő.

Kiadja az ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET.

Az

Országos Állatvédő Egyesület kiadásában

megjelentek és az egyesület helyiségében (Budapest, IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

AZ OKSZERŰ MADÁRVÉDELEM ESZKÖZEI.
Irta Chernel István, a Kőszegi Állatvédő Egyesület elnöke. Ára 30 fillér.

ÁLLATVÉDŐK TÖRVÉNYKÖNYVE. Az állatvédelemre vonatkozó összes és az állategészségi nevezetesebb törvények és rendeletek gyűjteménye. Irta: K. Nagy Sándor, pestvidéki kir. törvényszéki bíró. Ára 60 fillér.

LÓGONDOZÁS. A lóismeret és lóhasználás rövid foglalatja. Irta: Monostori Károly. Ára 60 fillér.

AZ EMBER ÉS A KUTYA. Védekezés a veszettség ellen. Irta: K. Nagy Sándor, pestvidéki kir. törvényszéki bíró. Ára 30 fillér.

MAGYARORSZÁG MADÁRVÉDELME NEK TÖRTÉNETE, FEJLŐDÉSE ÉS JELENLEGI ÁLLAPOTA. 27 ábrával, 3 grafikai táblával. Irta: Kukuljevič József. Ára 1 korona.

AZ ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET HUSZONÖT ÉVI MŰKÖDÉSE és az állatvédelmi törekvések Magyarországon. Irta: Máday Izidor. Ára 1 korona.

A SZEMELLENZŐRŐL. Irta: Pákozdy László. 4 képpel. Ára 20 fillér.

AZ ÁLLATVÉDELEM FONTOSSÁGA AZ EMBERISÉG MŰVELŐDÉSÉNEK SZEMPONTJÁBÓL. Irta: Kukuljevič József. Ára 20 fillér.

ÁLLATVÉDELEM

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KOZLÖNYE ≡

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11–13. SZ. TELEFON 85–12.

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.

V. ÉVFOLYAM

1908 JULIUS

∴ 7. SZÁM ∴

TARTALOM: A hasznos madarak védelme ellen elkövetett kihágások. — Madárvédelmi kirándulások. — A pozsonyi állat- és madárvédő egyesület alakuló közgyűlése. — Jelentés az Országos Állatvédő Egyesület választmányának július hó 3-án tartott üléséről. — A Madarak és Fák napjának ünneplése. — *Szemle:* A „Deutsche Tierschutz-Verein“ — A Liparis diszpar a pozsonyvidéki erdőben. — Állatvédelmi kiállítás. — *Hírek:* Új madárvédő törvény a német birodalomban. — Fülemitol-vajok Pozsonyban. — A veszettség megállapítása. — *Irodalom:* Szeresd a madárkát! — Réponse a critique de M. le Dr. Quinet. — *Egyesületi hírek:* A „Kőszegi Állatvédő Egyesület.“ — Cellődmölki Állatvédő Egyesület alakulása. — Sárváron új állatvédő egyesület. — Az aradi állatvédő egyesület. — A kassai állatvédő egyesület. — A nyíregyházi állatvédő egyesület.

A hasznos madarak védelme ellen elkövetett kihágások.

Az Országos Állatvédő Egyesülethez Lengyel Ferenc tolnai néptanító panaszos levelet intézett, melyből a következőket közöljük:

„Csaknem mindennap hoznak be nekem apró madarakat, tojásokat, fészkeket, melyeket gonosz-szívű gyerekek szedtek ki.“

„Az előjáróság az általam írásbeli és erre már sajátomból fizetett külön nyomtatványokon tett feljelentéseimre, — melyeken minden bizonyíték fel van sorolva a kihágást elkövetők ellen — csak megdorgálja az illetőket.“

„A jegyző azt mondja, hogy a fiut hiába bünteti pénzzel, mert az rajta úgy sem hajtható be, a szülőket pedig a gyermek kihágásáért büntetőjogi felelősségre vonni nem szabad.“

„A jegyző azt is erősíti: hogy ha van valami rendelet arra, hogy a gyermek kihágásaiért a szülőt felelősségre lehet vonni, akkor megbizhatunk benne, hogy kérlelhetetlen szigorral fog a gonosz gyermekek szülei ellen fellépni.“

„Van községünkben csendőrség is; talán legjobb lenne a feljelentéseimet ide átteni?“

Az idézetekből folyólag a levélíró utbaigazítást kér.

Mindenekelőtt elismeréssel adózunk Lengyel Fe-